

TINA WILCHEN CHRISTENSEN

Forrest eller bagerst i demo'en – aktivist i Ungdomshusbevægelsen

Abstract

Up front in the demonstration – becoming an activist in the social movement «Ungdomshusbevægelsen»

This article is a result of an anthropological research among participants in a social movement – Ungdomshusbevægelsen – in Copenhagen. The social movement developed after a squat used mainly by youngsters was evicted by the police and the anti-terror corps in March 2007. The aim of this article is to demonstrate how a person is developing a political identity by taking part in a social movements' social and political activities. The article is showing how framing of events and the use of narratives by the participants in a social movement can turn peripheral participants into engaged activists.

POLITICAL IDENTITY | SOCIAL
MOVEMENTS | FRAMING | NARRATIVES

Denne artikel placerer sig teoretisk i feltet om sociale bevægelser for derigennem at belyse, hvordan en aktør over tid forandres fra perifer tilskuer til engageret aktivist i Ungdomshusbevægelsen (Karpantschof 2007: 85).¹ Den teoretiske ramme gør det muligt at tydeliggøre, hvorledes tilstedeværelsen ved aktiviteter i regi af Ungdomshusbevægelsen betyder, at en aktør automatisk – dvs. uden nødvendigvis at være sig det bevidst – indgår i et miljø med både bestemte relationer til det resterende samfund og en bestemt forståelses- og fortolkningsramme, hvorigennem bevægelsens berettigelse og forholdet til det resterende samfund opleves og præsenteres (Karpantschof og Mikkelsen 2009)².

Den enkelte aktør udvikler således i samværet med andre unge fra Ungdomshusbevægelsen en voksende forståelse af bevægelsens politiske sigte og en fælles reference- og fortolkningsramme, der tydeliggør begivenheder på en sådan måde, at deltageren oplever at få væsentlige årsagsforklaringer på forhold i samfundet, hvorved bevægelsens betydning også fremtræder. I kraft af den fortolknings- og forståelsesramme som aktøren er en del af, kombineret med deltagelse i aktiviteter og begivenheder, får aktøren nye erfaringer og udvikler en stadig mere politisk holdning og en opfattelse af sig selv som en mere og mere involveret deltager (Polletta 2007: 367–376).

NORSK ANTROPOLOGISK TIDSSKRIFT

VOL. 20 NR. 4, S. 236–250 © 2009 UNIVERSITETSFORLAGET

ISSN 0802-7285

Aktøren i en social bevægelse agerer i krydsfeltet mellem andre deltagere i bevægelsen, politi, retsvæsen, medierne og andre aktører. Det er i denne konkrete kontekst, at den kollektive opfattelse i bevægelsen etableres og de enkelte deltageres identiteter som aktivister udvikles og formes – et forhold som karakteriserer sociale bevægelser generelt og som netop gør det meningsfuldt at beskrive deltagerne i Ungdomshusbevægelsen via dette teoretiske udgangspunkt (Polletta 2007: 53).

Deltagelse i den form for politiseret liv, som er en del af virkeligheden i enhver social bevægelse, bevirker også, at rutiner der normalt strukturerer deltagerens liv, bliver gjort til genstand for refleksion og med tiden kan fremstå som meningsløse for deltageren selv, samtidig med at nye adfærdsmønstre og opfattelser etableres, der resulterer i aktørens forøgede identificering med (Ungdomshus)bevægelsen (Aminzade og McAdam 2001: 14).

På den baggrund får aktører i sociale bevægelser generelt nye opfattelser og ikke mindst et andet syn på sig selv som en aktiv medspiller i en virkelighed, hvor kampen om ressourcer, definitionsmagt og samfundets indretning står i centrum. Dette er ingenlunde et særligt fænomen for deltagere i Ungdomshusbevægelsen, men er derimod en generel udvikling for deltagere i sociale bevægelser, der også skaber den nødvendig identificering mellem aktøren og bevægelsen som dens overlevelse afhænger af (Karpantschhof 2007).

Metode

Udgangspunktet for denne artikel er semi-strukturerede interviews af 16 informanter og deres mundtlige fremstilling af oplevelser og erfaring i regi af både Ungdomshuset og siden Ungdomshusbevægelsen. Sideløbende med interviews deltog jeg i en to måneders periode i foråret/sommeren 2007 i støttetexter på Christiania, larmedemonstrationer foran Vestre Fængsel, hvor nogle af aktivisterne sad fængslet, og torsdagsde-

monstrationer der fandt sted i København i kampen for et nyt ungdomshus. Demonstrationerne blev arrangeret af unge, der var en del af den bevægelse som både deltagere og udenforstående omtalte som Ungdomshusbevægelsen. Jeg besøgte også et provisorisk ungdomshus som aktivister fra Ungdomshusbevægelsen i samarbejde med Roskilde Festivalen havde bygget på festivalen sommeren 2007, hvor jeg talte med de tilstedeværende aktivister, så film om 1980'ernes bz-bevægelse og læste det tilgængelige materiale om både bz-bevægelsen og om Ungdomshuset.

De informanter, som deltog i projektet, kan aldersmæssigt deles i tre grupper. Tre af de interviewede var i begyndelsen af 40'erne. De havde været med i bz-bevægelsen og været involveret i Ungdomshuset op igennem 80'erne. Siden havde deres engagement i huset været sporadisk eller fraværende, men i kraft af Ungdomshusbevægelsens aktiviteter var de igen blevet engageret i miljøet. Derudover interviewede jeg tre unge i midten af 20'erne som både havde været aktivister og brugere i Ungdomshuset og som på daværende tidspunkt var aktive i Ungdomshusbevægelsen. En tredje gruppe på ti informanter var i alderen 16 til 23 år. Det var unge som var meget aktive i Ungdomshusbevægelsen og som måske havde været i Ungdomshuset et par gange det sidste år inden rydningen.

Informanterne skelede mellem at være aktivist og/eller bruger i huset og siden i bevægelsen. En aktivist var en der aktivt deltog i planlægning og udførelse af politiske og kulturelle aktiviteter, mens en bruger var en som benyttede sig af de kulturtilbud som aktivisterne muliggjorde. Det var fuldt ud muligt for den enkelte at være aktivist i nogle sammenhænge og bruger i andre.

Kontakten med informanterne blev etableret via personer fra min egen omgangskreds, hvorefter informanterne gav mig telefonnumre til andre personer de kendte fra Ungdomshusbevægelsen, som jeg så kontaktede for interviews. Jeg søgte således ikke efter nogen som var cen-

trale ifølge min egen overbevisning, det vil sige: Jeg havde ikke mulighed for at bedømme informanterne inden interviewet. Dermed kunne ubevidste forventninger om at ligne det jeg forstod ved en ungdomshusaktivist, ikke afgøre mit valg af informanter. Flere af de kommende informanter forberedte mig således også i telefonsamtalen på, at de «altså» ikke var punkere. Når den ene informant gav mig nummeret til den næste, agerede jeg således også i forhold til informanternes beskrivelse af miljøet som et miljø uden nogen ledelse, fast struktur eller kerne, og at folk kendte hinanden via venskaber og løse netværk. Derfor var informanterne også en blanding af personer, der aldrig deltog i de mandagsmøder³ nogle af aktivisterne stadig afholdte, og andre der deltog en gang imellem.

Indledningsvis bør det nævnes, at Ungdomshusbevægelsen holdt sammen i kraft af en løs netværksstruktur med torsdagsdemonstrationerne som et fast holdepunkt, der også skabte nye kontaktmuligheder for nye og gamle deltagere. Ungdomshuset havde været meget mere struktureret og mindre åbent end tilfældet var med Ungdomshusbevægelsen, alene i kraft af husets fysiske rammer i modsætning til fx en torsdagsdemonstration, der bevæger sig igennem byen og muliggør umiddelbar deltagelse, hvad flere informanter også understregede via udtalelser om, at det nu var muligt for mange flere at være med, men herom senere. Artiklen er inddelt således, at før vi introduceres til informanterne, placeres bevægelsen i en historisk kontekst for at vise de politiske og historiske sammenhænge fra 1970'erne og 1980'erne som Ungdomshusbevægelsen er en del af og som informanterne refererer til.⁴

Slumstormere og bz'ere – forløbere for Ungdomshusbevægelsen

Den første husbesættelse i Danmark fandt sted i 1963, og i 1965 etablerer 60 unge det selvstyrende kollegium Sofiegården på Christianshavn i København, da de i løbet af et halvt år overtager

den kondemnerede ejendom. I 1968 ryddede politiet Sofiegården, hvor de blev mødt af barrikader og aktiv modstand. I den følgende periode steg antallet af unge, der involverede sig i besættelser af flere gårde i København, og med tiden udviklede det sig til en regulær bevægelse – slumstormerbevægelsen. Slumstormernes politiske projekt, med inspiration fra Maos tanker og urbane bevægelser som De Sorte Pantere i USA, var at skabe alternative samfund. Slumstormerne opfattede selve bevægelsen som en politisk handling og vejen til selvstyrende og selvorganiserende rum, hvorfra de kunne fortsætte deres kamp for selvstyrende områder som modsætning til de gradvist mere kommercialiserede storbyer (Karpantschof og Mikkelsen 2002: 98–105).

I 1971 finder Danmarks mest kendte besættelse sted, da en blandet skare af unge besætter det nedlagte kaserneområde på Christianshavn og i løbet af nogle år opretter Fristaden Christiania. I begyndelsen blev Christiania af omverdenen opfattet som en udadvendt udfordring af den dominerende samfundsorden via sin decentraliserede struktur og de 800 beboeres praktisering af en alternativ livsstil i forhold til familie- og kønsrollemønstre, fri hash og kærlighed som politisk budskab. Fristaden kom hurtigt til at være udgangspunktet for en heftig debat i Folketinget mellem højre- og venstrefløjen, hvor venstrefløjen så området som en form for legitim protest og et forsøg på en alternativ livsstil, mens højrefløjen ønskede det lukket.

En del af slumstormerne oprettede sammen med beboere på Nørrebro Nørrebros Beboerforening på grund af 1970'ernes omsiggribende bysanering af bydelen. Beboerforeningens mål var at få indflydelse på Københavns Kommunes saneringspolitik, hvilket kun i ringe grad lykkedes. Det spændte forhold endte i marts 1980 i kampen om Byggeren, en byggelegeplads på Nørrebro der symboliserede selvregulering og at det var muligt at skabe en plads for bydelens børn og unge i et meget tætbeholdt område. I

kampen om Byggeren opstod der voldsomme gadekampe mellem beboere, sympatisører og politi med mange sårede og anholdte til følge. De unge mennesker der deltog i kampen, erfarede både, hvorledes de selv kunne præge den politiske dagsorden og de konflikter, der kunne opstå med politiet.

Samtidig var bz-bevægelsen ved at udvikle sig i Hollands hovedstad Amsterdam, hvilket inspirerede til lignende bevægelser i Tyskland. Inspirationen spredte sig også til unge i Danmark, der overtog aktionsformer, symboler og ideologier. I 1981 besatte unge mennesker flere bygninger i København, hvorefter bygninger omdannedes til bosteder, og samme år var den danske bz-bevægelse en realitet. Det var også i starten af 1980'erne, at en broget flok unge forgæves anmodede Københavns Kommune om et ungdomshus (Mikkelsen 2002: 63–70).

Bz-bevægelsen og Ungdomshuset på Jagtvej

Bz-bevægelsen havde fra starten et internationalt fokus og kontakter til ligesindede grupper i udlandet. Bz-bevægelsens kamp udviklede sig igennem 1980'erne fra kampen om ungdomsboliger og selvstyrende frirum i storbyen til også at være en støtte til befrielsesbevægelser i den 3. verden. Bz'erne angreb i stigende grad firmaer, de mente havde en imperialistisk dagsorden, mens kampen i 90'erne blev rettet mod nynazister og andre højreradikale i Danmark.

Bz-bevægelsen bestod i udgangspunktet af en blanding af unge fra venstrefløjen, rødstrømpebevægelsen, studerende fra Det Fri Gymnasium i København og andre løst og fast tilknyttede unge. Ideologisk set var bz-bevægelsen inspireret af 70'ernes venstrefløjs ideologi og mange af den tids politiske tanker om selvstyre og politisk bevidstgørelse. Både anarkismen og socialismen var kilde til politisk overbevisning og inspiration til ideologiske hybrider. Især anarkismen har gi-

vet inspiration til organisationsformer og kampen for selvstyrende områder (Karpantschof og Mikkelsen 2002: 109–115). Generelt opfatter den anarkistiske ideologi anarkiet som en grundlæggende vision om et antiautoritært samfund, hvor ethvert individ har mulighed for at leve selvstyrende. Anarkismen modsætter sig eksistensen af staten og enhver form for økonomisk system baseret på den private ejendomsret (Dahl 1989: 37; se også Graeber 2004).

Med denne ideologiske bagage besatte de unge huse for at etablere fristeder og fortsætte deres kamp for flere selvstyrende områder i byen. Husene gav de unge mulighed for et sted at bo og for at skabe alternative livsformer i fællesskab med andre unge, samtidig med at de kunne fungere som platform – socialt, strategisk og logistisk – for organiseringen af politiske aktioner. I flere af husene var der desuden musikcafeer, spisesteder og værksteder.

Kampene mellem politi og en stærk bz-bevægelse udviklede sig stadig mere voldsomt igennem efteråret 1982. Samme år blev Ungdomshuset på Jagtvej 69 en realitet, da Københavns Kommune overdrog det tidligere Folkets Hus til bz-bevægelsen og dermed opfyldte dennes krav om et selvstyrende kultur- og værested.

I 1990 ryddede politiet flere strategisk vigtige bz-huse i København. Bevægelsen mistede derved nogle af sine vigtigste samlingssteder, og samtidig ophørte den kolde krig, muren var faldet, og den venstreradikale politik som bevægelsen var en del af, kom som sådan i mis-kredit. Bevægelsen gik i opløsning, men flere deltagere videreførte dele af dens aktiviteter gennem deltagelse i mer autonome grupper og gennem engagement i andre politiske netværk og organisationer. I løbet af 1990'erne omdannedes de autonome til flere netværk af venstreradikale som kæmpede forskellige politiske kampe (Karpantschof og Mikkelsen 2002: 109–120).

Fra Ungdomshuset til Ungdomshusbevægelsen

På trods af bz-bevægelsens og siden de autonomes opløsning fortsatte Ungdomshuset på Jagtvej 69 med at eksistere som et selvstyrende kulturhus. Den politiske kultur, som oprindeligt var en del af slumstormerne og siden bz-bevægelsen, levede derved videre. Ungdomshuset fortsatte med at være eksponent for en alternativ livsstil via aktiviteter som folkekøkken, musik, gøgl, teater og politik. Ungdomshuset blev af de informanter, der var kommet i huset, beskrevet som et sted, der gav dem mulighed for at opdagge og udfolde deres kreative evner, mens den politiske kultur i huset medvirkede til, at de satte spørgsmålstejn ved mange af de normer de mente det øvrige samfund tog for givet.

Igennem 1990'erne var Ungdomshuset i krise fordi få unge benyttede det, hvorved aktivitetsniveauet faldt drastisk, og da der i 1996 opstod brand i huset, fik det Københavns Kommune til at overveje husets status. Brandskaderne blev udbedret, men i 1999 satte Københavns Kommune Ungdomshuset til salg. I starten af år 2000 var Ungdomshuset igen centrum for alternativ musik og kulturoplevelser. Men en køber var fundet, og huset blev i år 2000 solgt til Human A/S, der året efter kanaliserede det videre til den kristne frimenighed Faderhuset, der efter købet kæmpede for at få de unge sat ud. Dette skete med flere politikeres billigelse og med indsats fra både politi og enheder fra antiterrorkorpsen den 1. marts 2007 (Karpantschof 2009).

Konflikten og rydningen af Ungdomshuset har betydet, at tusinder af mennesker blev opmærksomme på huset i kraft af de mange happenings og demonstrationer, der fandt sted i efteråret 2006 til fordel for bevarelsen af Ungdomshuset. Derudover var der både i efteråret 2006 og foråret 2007 flere voldelige sammenstød mellem demonstranter og politi.

Ved den endelige rydning i marts 2007 og dagene efter udviklede det sig til regulære gadekampe, der styrkede aktivistersnes og sympatisø-

ernes følelse af sammenhold. Derudover virkede disse hændelser også generelt mobiliserende på mange unge, der både kunne følge konflikten i gaderne og som et stort anlagt drama i medierne (Karpantschof 2009).

Den store skare af sympatisører for sagen førte også til, at aktivisterne kunne bruge nedrivningen af Ungdomshuset som afsæt for formuleringen af et politisk krav til Københavns Kommune om et nyt hus. Som David Snow og en gruppe andre forfattere har hævdet i et klassisk arbejde fra 1986, afhænger en social bevægelses styrke netop af deltagernes evner til at fremstille – for sig selv og omverdenen – en hændelse, som fx rydningen af Ungdomshuset, som en uretfærdighed (Snow et al. 2007; se i tillæg to andre klassikere, nemlig Thompson 1971 og Scott 1976). Husets nedrivning blev således også brugt af de unge som det endelige bevis på deres påstand om samfundets «ensretning, normaliseringstvang og manglende plads til forskellighed». Ved at se nedrivningen i den kontekst fremstår den som et symbol på samfundets uretfærdighed og smålighed; den var således et logisk afsæt for talrige demonstrationer, happenings og støttefester i de unges forsøg på at påvirke omverdenen, staten og kommunen (Aminzade og McAdam 2001: 30–31). Aktivisterne proklamerede helt fra starten, at de egentlige torsdagsdemonstrationer og andre aktioner ville fortsætte indtil de havde et nyt ungdomshus. Konflikten omkring Ungdomshusets nedrivning og de unges vedvarende aktioner bagefter bragte kravet om et ungdomshus ind på den politiske dagsorden, og partier som Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten talte de unges sag i det formelle system. De unge havde også ved deres tilbagevendende aktioner som bevidst strategi tømt ordensmagten så meget for ressourcer⁵, at politiet i oktober 2007⁶ i medierne helt usædvanligt opfordrede til en politisk løsning.

Som de forrige afsnit har belyst, er Ungdomshusbevægelsen og den politiske kamp, hvori unge udfordrer den etablerede kultur og magtstruktur, ikke et nyt fænomen, men er resultatet af en ideologisk og historisk sammenhæng. Der går en linje fra 1970'ernes slumstormere, der med inspiration fra USA, Vesteuropa og den såkaldte 3. verden, kombinerede et offentligt politisk engagement og udfordringen af den etablerede samfundsorden via husbesættelser, over Nørrebro Beboerforening til 1980'ernes bz-bevægelse, Ungdomshuset på Jagtvej i København og siden Ungdomshusbevægelsen (Karpantschov og Mikkelsen 2002: 99–127). Således er vi nu introduceret til en tid og en politisk kultur som dannede udgangspunktet for Ungdomshusbevægelsen og, som de kommende afsnit vil belyse, var en integreret del af bevægelsens selvforståelse og politiske bevæggrunde.

Ungdomshusbevægelsen – et fællesskab med mange muligheder

Ungdomshusbevægelsen udgjorde en broget flok, og de interviewede personer bestod af folk, der var under uddannelse på gymnasie- eller universitetsniveau, eller arbejdede som gøglere, håndværkere og pædagoger.

For de fleste informanternes vedkommende var kampen for et nyt ungdomshus hovedårsagen til deres deltagelse i Ungdomshusbevægelsen. Men for nogle af de interviewede var huset blot et symbol på en dagsorden, der handlede om at forandre normerne for fællesskabet med andre mennesker og dermed samfundet. Deltagernes varierende dagsorden i bevægelsen afspejlede sig også i måden de deltog på.

Mange af de interviewede beskrev Ungdomshuset som et sted, hvor der havde været meget vide grænser for, hvordan de kunne se ud og opføre sig. Charlotte,⁷ en kvinde i tyverne, der var kommet meget i Ungdomshuset og deltog aktivt i Ungdomshusbevægelsen, sagde således om sine bevæggrunde:

De paroler vi havde i Ungdomshuset, som handlede om køn, seksualitet og klasse, det er jo ting som også kommer til udtryk på et gymnasium. Man skal for det første have pænt tøj på, og hvis man er pige, så er det en slags pænt tøj, og dreng en anden slags, og hvis man ikke har det, så er man allerede lidt outsider. Og hvis man ikke kan finde ud af at tage make-up på og komme til festerne og drikke sig stiv, så har man ikke så meget at snakke sammen om i hverdagen, fordi det er det man har sammen som socialt grundlag. Jeg tror, jeg var ret uheldig med den klasse jeg gik i, fordi der var ingen, der stillede spørgsmål ved, hvad er det for en samværsform, vi i virkeligheden gerne vil have.

Ved at være med i Ungdomshusbevægelsen oplevede Charlotte at være med i et forum, hvor hun kunne præge samværet, i modsætning til hvad hun oplevede på gymnasiet, hvor hun følte, at der var et krav om en bestemt type adfærd og forbrug som ingen satte spørgsmålstejn ved. I kraft af sin aktivitet i Ungdomshusbevægelsen gjorde Charlotte sig nye erfaringer ved at opleve sig selv som en aktiv medskaber i et socialt miljø, hvor adfærdsnormer var til debat, og erfarede på linje med aktører i sociale bevægelser generelt, at ellers etablerede adfærdsnormer fremstår i et nyt lys for deltagere i bevægelsen (Aminzade og McAdam 2001: 14–51).

Informanterne havde alle en meget bevidst forklaring på deres engagement i Ungdomshusbevægelsen som var knyttet til punkter på en venstreorienteret dagsorden. Deres deltagelse handlede om glæden ved at skabe et miljø, der gav dem mulighed for at lave folkekøkken, cykelværksteder og teatergrupper og dermed være en del af et stort fællesskab, hvor den politiske dagsorden gav aktiviteterne en ekstra dimension. De involverede beskrev, hvordan de oplevede, at både samværsformen og den enkeltes rolle i fællesskabet ikke var defineret på forhånd, og som især flere af de kvindelige informanter understregede, var samværet ikke udelukkende baseret på at tale sammen. Som Stine forklarede:

Folkekøkken, det er sådan en sjov blanding af at være sammen med nogle og alene. Man sætter sig ved et bord, og så sidder man og snakker. Man kan snakke med dem eller lade være, men det kender jeg ikke rigtig andre steder, hvor man kan. Det er et sted, hvor man kan vælge det sociale til, som ikke er det samme som at ringe til en veninde og gå på cafe, for der sidder man over for hinanden og skal konversere.

Informanterne havde klare formeninger om de politiske mål for bevægelsens kamp. Deres stemmer blev derimod mere tøvende når de skulle beskrive udgangspunktet for deres deltagelse, som der sjældent var en entydig forklaring på. Ingen af informanterne kunne fx berette, at deres politiske overbevisning i udgangspunktet havde været årsagen til et bevidst valg om at blive aktiv i bz-bevægelsen, i Ungdomshuset eller Ungdomshusbevægelsen. En del af fortællingerne startede derimod med, at informanterne var elever på Det Fri Gymnasium på Nørrebro eller deltog i politiske aktiviteter i forskellige venstreorienterede organisationer, hvor de havde lært andre unge at kende, der kom i Ungdomshuset og / eller Ungdomshusbevægelsen. Som Jørgen på 28 år, der var startet i Ungdomshuset og stadig var aktiv i Ungdomshusbevægelsen, sagde: «Jeg kom derind via venner. Det var den musik, vi alligevel hørte – metal rock – og så kom man derind, og så fik man nye venner derinde, og så var det lige som om, at den ene ting tog den anden i hånden.»

Mens informanterne fortalte, hvorledes deres indgang til præcist det miljø ofte var et tilfælde, var deres forklaring på deres aktive deltagelse i bevægelsen meget klar. Klarheden på netop det punkt synes at være et af resultaterne af samtalerne mellem deltagerne, hvorigennem bevægelsens fælles reference- og fortolkningsramme kommer i spil, og årsagen til og nødvendigheden af deltagelse også formidles og understreges (Polletta 2007: 367; Karpantschof 2007: 51).

Ungdomshusbevægelsen handler, som informanternes udsagn viser, om kampen for et fælles mål, men en stærk følelse af fællesskab med andre unge, venskaber og aktiviteter udgør til sammen en væsentlig sammenhængskraft i en social bevægelse. Informanternes udsagn illustrerer også, hvorledes netop en kombination af tilhørighed til et aktivt fællesskab med et politisk mål for øje over tid får en afgørende betydning, som de næste afsnit vil belyse (Karpantschof 2007: 67; Hylland-Eriksen 2006: 54).

Den fælles fortællings betydning i en social bevægelse

Det erindringsfællesskab og den fælles fortolkning, der finder sted i Ungdomshusbevægelsen i kraft af de fortællinger, der med basis i oplevede hændelser cirkulerer fra en deltager til en anden, udgør en væsentlig del af enhver social bevægelse. Fortællingerne er både med til at etablere den fælles referenceramme og virker også identitetsskabende ved at udvikle en vis indre ensartethed, hvorved der også skabes afstand til «de andre» (Polletta 2007: 368–369; Karpantschof 2007: 69). Fortolknings- og referencerammen i Ungdomshusbevægelsen fungerede som udgangspunkt for deltagerne fortolkning af nye hændelser. Fx fortolkede informanterne, på linje med skriftligt materiale fra bevægelsen,⁸ rydningen af Ungdomshuset som et led i en større kulturkamp.⁹ Både deltagerne i Ungdomshusbevægelsen og regeringspartierne Venstre og Konservative, med støtte fra Dansk Folkeparti, beskrev på det pågældende tidspunkt flere gange i medierne, hvordan det der foregik, var et led i en større kulturkamp i Danmark. Dette understøtter da også teorien om, at en social bevægelses fortolkningsramme udvikles i et samspil mellem deltagerne i bevægelsen og blandt andre medierne, politiet, politikere og alliancepartnere og således ikke kan betragtes som isoleret fra det resterende samfund (Karpantschof 2007: 53; 65–66). Regeringen havde ifølge informanterne antaget, at den kunne fjerne de

unge og deres kamp ved at fjerne symbolet, Ungdomshuset, hvilket de unge også mente blev bekræftet under konfrontationer med politiet og af politikernes daværende afvisning af at etablere et nyt ungdomshus.

En helt specifik del af det fortællingsrepertoiret der cirkulerede i Ungdomshusbevægelsen, handlede om de interviewedes egne eller andres oplevelser med politiet. Henrik fortalte:

Jeg skal i retten, jeg blev overfaldet bag pølsevognen. Det var samme dag som jeg havde snakket med ham indsatslederen. Så går der 4 timer, så bliver jeg overfaldet og slået ind i en bil. De dræber alle nerverne i min hånd, jeg skal kravle rundt på knæ og de låser mit hoved mellem deres ben. Selv om det første jeg siger, er: Bare slap af, jeg gør ikke modstand, er jeg anholdt? For hvad? Øhh, det vidste de ikke. Navn og CPR¹⁰, navn og CPR, råber han. Ja, ja, slap nu lige af. Du er anholdt for ikke at opgive navn og CPR. Og så fik jeg ellers sådan en tur. Nu skal jeg i retten og så til statsadvokaten, men det får jeg ikke noget ud af.

Flere informanter fortalte lignende historier, der alle havde det fælles plot, at politi og retsvæsen ikke var til at stole på, og at deltagerne i Ungdomshusbevægelsen var retsløse. Fortællinger i sociale bevægelser refererer generelt til oplevede hændelser, men fortælles samtidig på en sådan måde, at de viser noget væsentligt om både bevægelsen og samfundet. Oplevelserne påvirker selv sagt de involverede, men fortællingerne om det skete påvirker alle deltagerne i en social bevægelse – også dem som ikke har nogen specifikke erfaringer med politiet og retsvæsenet. I fortællingerne blev deltagerne i Ungdomshusbevægelsens opfattelse af at være retsløse – som gruppe – gentaget, hvilke også understregede systemets uretfærdighed og dermed nødvendigheden af aktørernes kamp (Polletta 2007: 369).

Fortolknings- og referencerammen i en social bevægelse skaber en bestemt forståelse hos del-

tagerne af både fortidige og fremtidige oplevelser (Snow et al. 2007: 193–225), som udsagnet fra Maria på 17 år, der på interview-tidspunktet lige var kommet med i Ungdomshusbevægelsen, illustrerer. Både hendes ordforråd og referenceramme viste tilbage til 80'erne og bz-bevægelsen, da hun sagde:

Jeg tror, at det kommer til at tage lang tid [at få et nyt Ungdomshus], og der er også mange, der bliver slået ud over, at politiet de er der lige med det samme og er så hårdhændede og er bare helt kolde i røven. Det handler kun om den private ejendomsret og ikke en skid om, at der har stået et hus tomt de sidste 10 år, som en eller anden bolighaj ejer. Det handler kun om, at det er hans grund og det er hans ejendom, og derfor skal I ikke være der, og så bliver folk bare tæsket og anholdt.

Udsagn om «bolighajer» og «huse der står tomme på 10'ende år», er ikke beskrivende for situationen i København anno 2007, men refererer derimod til ord og tanker, hun har lånt fra 1980'erne, der viser sammenhængen mellem Ungdomshusbevægelsen, bz-bevægelsen og slumstormerne. Ordbrugen og argumentationen vækker i 2007 ikke længere genklang uden for bevægelsens egen reference- og forståelsesramme.

Andre informanter beskrev, hvorledes det de så og hørte gennem andre, påvirkede deres overordnede syn på hele systemet og samfundet. En kvinde fortalte:

Der har været nogle rigtig ulækre ting, efter at dem, som var i Ungdomshuset under rydningen, er blevet løsladt. Der var en besættelse nede på Griffenfeldsgade d. 23. juni 2007. Det er stilen, at folk bare står der, stille og roligt for at blokere for, at politiet kan komme ind. Og så står der en gut som lige er kommet ud fra fængslet og som har siddet 3 måneder, og han står bare rimelig meget i baggrunden. Fordi der

er mange af dem, der har haft brug for lige at holde sig lidt i ro og restituere sig. Så går der to betjente hen og anholder ham fuldstændig rødt, og han bliver anklaget for vold mod tjenestemand i funktion. Og det er ingen overraskelse længere, og det behøver ikke engang at være nogen, der har prøvet det for at have det sådan, at det her, det er bare ikke mit Danmark, og det er bare ikke min lov. Det radikaliserer, det er der ingen tvivl om.

Således handler dele af Ungdomshusbevægelsens fælles fortælling om manglende retssikkerhed, overgreb og vold fra politiets side og om de unge selv som sagesløse ofre i en ulige kamp – hvor, som flere af informanterne ironisk sagde, en politimand godt må slå, men du må ikke slå igen, for så bliver du anholdt. Ungdomshusaktivisternes opfattelse af politiets opførsel var også med til at skabe en «os – dem»-mentalitet og dermed forstærke den interne solidaritet og radikaliserer (Hylland-Eriksen 2006: 60–84). Flere af bevægelsens aktører havde negative erfaringer med politiet; nogle erfaringer blev omformet til fortællinger, der i en bestemt form cirkulerede i bevægelsen, hvorved nogle aktivisters oplevelser over tid blev til alles oplevelser i den fælles erindring og fortælling (Snow et al. 2007: 193–225).

Arven fra bz – en inspirationskilde for Ungdomshusbevægelsen

Informanterne beretter, hvorledes aktiviteterne i Ungdomshusbevægelsen greb om sig; de fik flere venner og blev stadig mere engagerede i bevægelsen, mens de så mindre til deres tidligere kammerater. Informanternes udsagn giver indtryk af, at jo mere engagerede de blev i Ungdomshusbevægelsen, jo stærkere blev følelsen af at være en del af en politisk kamp om det offentlige rum og værdigrundlaget i samfundet.

Informanternes forklaringsmodeller var inspireret af både marxisme og anarkisme og bar

præg af en diskurs, hvor det stadig gav mening at definere sig selv som revolutionær socialist. Ord som «undertrykkende strukturer» var en del af ordforrådet i flere af de interviewedes forklaringer på nutidens samfundsmæssige problemer og blev benyttet på trods af, at det for de yngste på 16 og 17 år kunne være næsten umuligt at forklare, hvad indholdet præcist dækkede over. Til det socialistiske og/eller anarkistiske ideologiske udgangspunkt var der knyttet nøglebegreber som «fristeder» og «brugsret», der stod i modsætning til «ejendomsret», «mangfoldighed» og «gør-det-selv» (*Do-it-yourself/DIY*), der meget specifikt var hentet fra slumstormerne og bz-bevægelsen. Begreberne var en meget central del af Ungdomshusbevægelsens ideologiske referenceramme i deres vision om og kamp for et bedre samfund.

Erfaring og ideologiske nøglebegreber blev overført gennem de unge aktivisters aktive søgen i bøger og film om bz'erne og ved at flere gamle bz'ere direkte havde involveret sig i Ungdomshusbevægelsen, som denne aktivist i begyndelsen af 20'erne sagde:

Jeg har jo ligesom alle mulige andre siddet og læst en masse om Ryesgade¹¹. Fordi man godt ved, at Ungdomshuset hviler på en bestemt bevægelse, men der er gået så mange år, at der ikke er nogen folk, som kan huske dengang. Men den gamle bz-bevægelse, de har i hvert fald ikke været i Ungdomshuset så længe jeg har været der. De er ligesom kommet tilbage til dåd efter at Ungdomshuset er blevet truet. Her på næste torsdag er torsdagsdemonstrationen arrangeret af dem som hedder «Grå blok». Gamle bz-folk som er blevet gråhårede, har planlagt den her demonstration som nok bliver rigtig fed. De har lavet fine plakater og holder en kæmpekoncert ude på Christiania på fredag, og det er de der folk fra starten af 80'erne. Folk som er 25 år ældre end alle os andre, som er kommet ind på banen igen.

Ungdomshusbevægelsen var for mange af deltagerne en meget politisk bevægelse, men det er vigtigt at understrege, at deltagerne placerede sig meget forskelligt i det politiske spektrum. Der var stor forskel på, om den enkelte definerede sig som radikal venstreorienteret og kæmpede for et nyt hus eller fx deltog for at lave teater og folkekøkken uden de helt store overvejelser om bevægelsens politiske indhold. Graden af det politiske engagement havde afgørende betydning for hvem aktøren betragtede som ven eller fjende og påvirkede også måden den enkelte valgte at kæmpe på, samt hvilke midler, der blev anset som legitime. De unge der sympatiserede med den anarkistiske ideologi, opfattede fx staten som en illegitim aktør. Det betød, at for en del af Ungdomshusbevægelsen var det umuligt at gå i dialog med Københavns Kommune om både det gamle Ungdomshus og muligheden for et nyt. De forskellige politiske tilhørsforhold var ifølge flere informanter acceptable i miljøet, men det resulterede i lange diskussioner om, hvilke strategier der var mulige i kampen for et nyt hus.

Det var i sådanne sammenhæng, at begreber som «fristeder», «mangfoldighed», «gør-det-selv» og «brugsret» viste sig effektive til fokusering af handling (Snow et al. 2007: 201–214). Fristeder refererer ifølge flere informanter til selvorganiserende rum som mennesker kan fylde med aktivitet, der ikke er baseret på markedsstyrede mekanismer, og ifølge Anne, en yngre aktivist, var det ærgerligt, at så mange huse stod tomme i København, fordi, som hun sagde: «De kunne bruge det meget bedre og fylde det med så meget aktivitet,» og derfor skulle retten til huset ifølge hende afhænge af, hvem der brugte det frem for hvem der ejede huset. Besættelsen af huse og skabelsen af fristeder nævnes ofte sammen, da et besat hus muliggør et fristed. Tanken var også udgangspunktet for Ungdomshusbevægelsens argument om, at Københavns Kommune skulle give dem et nyt hus til en (1) krone.

Handling og fællesskab som vej til politisk overbevisning

Flere informanter gav udtryk for, at de havde oplevet store forandringer i egen tanke- og handlemåde, efter at de var begyndt at komme i miljøet. For mange af de interviewede var det små ting som havde været med til at forandre deres måde at opfatte både deres egen rolle og muligheder i samfundet på, hvilket understreger, hvorledes deltagelse i sociale bevægelser generelt giver ny viden og skaber en ny forståelse hos deltageren (Polletta 2007: 367–376). Claus, en forhenværende bz'er, der stadig var lidt involveret i Ungdomshusbevægelsen, fortalte: «Jeg var nok udsat for lidt af et kulturшок, og det tog mig noget tid at vende mig til, at man kunne være så frigjort i sin tankegang. At man kunne sige 'det rum er for lille, vi river væggen ned'.»

I Ungdomshusbevægelsen var handling et vigtigt aspekt og fremgik også som en af informanternes fællesnævner i deres forklaring på egen deltagelse i bevægelsen. Som Michael, en fyr i begyndelsen af 40'erne, der havde været med siden bz-bevægelsen i 1980'erne, sagde med høj stemme ved beskrivelsen af de mennesker, der var en del af miljøet: «DER SKAL SKE NOGET. Op af stolen, min ven. Jeg vil ikke sige, vi [vi'et hentyder til ham selv og andre ældre aktive i Ungdomshuset] har DAMPBørn, men de fleste kan ikke sidde stille i en stol. Det er folk som rykker røven, mange af dem, og som får ideer, og i det miljø, der er der så kort fra ide til handling. Det er det, der var så fedt med Ungeren.»

Ungdomshusbevægelsens reference- og fortolkningsramme påpegede en skæv fordeling af ressourcerne og indeholdt også en generel forklaring på årsagerne. Men til forskel fra deltagelse i politiske partier og organisationer muliggør deltagelse i bevægelsen politisk begrundet handling – aktivisme. Da flere af informanterne definerede alt som politisk, muliggjorde den tilgang også, at alle handlinger kunne betragtes

som politiske/aktivistiske, da intet længere var neutralt.

Aktivismen havde for mange af informanterne en helt afgørende betydning når de skulle beskrive, hvad der havde gjort en forskel for dem og deres vedvarende engagement i Ungdomshusbevægelsen. Informanterne beskrev, hvorledes deltagelse i kollektive handlinger gav en følelse af reelt at kunne forandre den eksisterende samfundsorden via oplevelsen af den fælles styrke og solidaritet, som også bekræfter gruppens eksistensberettigelse både indadtil og udadtil (Sewell 2001: 58).

Flere informanter havde først været «sådan lidt på sidelinjen» og havde så pludselig deltaget i en hændelse, der havde påvirket deres grundlæggende opfattelse af tingene. Et eksempel er Frederikke på 21 år som fortalte om en oplevelse, der gjorde, at hun siden betragtede sig selv som 100 % ungdomshusaktivist. Hennes udtalelser viser, hvorledes en enkelt hændelse kan rive mange deltagere med sig og grundlæggende forandre deres opfattelse af flere forhold. Frederikke sagde:

Hvis jeg skal fremhæve en ting som var banebrydende for mig, så var det besættelsen på Dortheavej.¹² Fordi det er en af de første ting jeg har været med til at stå for og gennemføre og se virke i så høj grad som den gjorde. Jeg vil måske ikke beskrive det som den episode, som har været mest kendetegnende for Ungdomshuset på Jagtvej 69, men for den nye bevægelse har det helt klart været startskuddet for rigtig mange menneskers forhold til aktivisme. Det var jo 1000 mennesker, der var igennem det hus på en weekend, og det var 1000 mennesker som stod med en hammer i hånden og byggede et møbel eller var ude og finde møbler til huset eller stod i køkkenet og lavede mad. Det var folk som aldrig havde haft nogle politiske eller aktivistiske erfaringer fra før, som pludselig blev draget ind og blev taget med i den her proces. Og den oplevelse har været... fordi vi havde

huset hele weekenden, og den oplevelse var fantastisk. Det har været skelsættende for rigtig mange og for hele den her bevægelse. Også fordi det ikke var det gamle Ungdomshus, og det har helt klart betydet, at mange flere har følt sig velkomne og følt, at de kunne være med.

Udtalelsen viser netop, hvordan handling forøger deltagerens bevidsthed om, at samfundsforhold er foranderlige og giver deltageren en følelse af sammenhold, håb og muligheder, en følelse af at stå sammen om en fælles sag – en følelse som også forstærkes når modstanderen er en fysisk overlegen gruppe, som fx politiet. Interviewene viser, at en fælles handling med mange involveret som blev udført med reference til tanken om, at den enkelte deltager var med til at forandre samfundet, udløste meget stærke følelser af fællesskab, følelser som også skabte det fornødne mod til at deltage i potentielt farlige og forbudte handlinger (Sewell 2001: 58).

Aktivisme skaber sammenhænge som skaber aktivister

Informanterne havde varierende meninger om, hvilke midler der kunne anvendes under de forskellige aktioner og hvor langt de var villige til at gå. Flere af de interviewede fremhævede fx Foreningen for flere Operahuse, som var et løst organiseret netværk, hvor Ungdomshusaktivisterne via rollespil og happenings synliggjorde, at roller, samvær og fordeling af samfundets goder var til debat og dermed hverken, som antropologerne Thomas Hylland-Eriksen og Finn Sivert Nielsen (2002: 15) skriver, er gudgivet eller noget som vi som samfund kan opfatte som naturligt.

Der var enighed om ikke at angive hinanden, men store uoverensstemmelser om midlerne i kampen. Ved de store aktioner som fandt sted i foråret og efteråret 2007 på Nørrebro, hvor flammerne stod højt i gaderne og butikker blev smadret, blev Ungdomshusbevægelsen som et

samlet hele draget til ansvar af rasende beboere fra bydelen. Men i dagene efter samlede andre unge, som også identificerede sig med bevægelsen, pinge ind til de hårdt ramte butiksejere.

Gadekampene startede ofte med en demonstration med op til 1000 deltagere. Men deltagermængden reduceredes hurtigt når de i bevægelsens sprogbrug «militante aktiviteter» steg, og stemningen blev markant forandret. Så fortrak flertallet af de unge, mens et stærkt reduceret antal blev tilbage. På trods af at mange unge forsvandt, var der samtidig i Ungdomshusbevægelsen en overbevisning om, at de voldsomme ting som bål og gadekampe var nødvendige hændelser for at vedligeholde interesse fra pressens og politikernes side.

De aktioner, der udviklede sig til gadekampe og konfrontationer med ordensmagten, skabte de største fortællinger for deltagerne i bevægelsen og påvirkede deres generelle opfattelse af det omgivende samfund, hvor flere af de interviewede nåede lignende konklusioner som Henrik, der sagde:

De første gange, der var ballade, hvor jeg var med, der var det meget meget grænseoverskridende for mig. Jeg turde slet ikke gå hen til en politimand, der stod med kniplen fremme og visiret nede. Han ligner en kæmpe RoboCob, man turde ikke nærme sig overhovedet. Det ændrer sig hurtigt, når man står i den sammenhæng en fire til fem gange. Og når man oplever den første gang man bliver anholdt, så bliver man jo totalt arrig. Hvor man før mest var bange og synes det var ubehageligt, så får man sådan «hey det svin». Sådan kører det hurtigt, det er den radikaliserings, jeg mener. Når man første gang er med til tingene, så kan man overhovedet ikke forstå det de gør, og synes det er helt sindssygt. Anden gang der er man sådan lidt mere rolig ved det, og tredje gang, der bliver man anholdt, og der bliver man også arrig. Sådan er der mange ting med folk, der har været fuldstændig afvisende over

for det, pludselig står helt op i fronten af demoen.

Henriks udtalelser illustrerer, hvorledes han sorterede de erfaringer han gjorde sig ved hjælp af bevægelsens generelle fortolkninger (Polletta 2007: 367–368). Ungdomshusbevægelsens reference- og fortolkningsramme, der består af talrige fortællinger om politiets voldelige adfærd, samfundets manglende anerkendelse af de unge og det stigende krav om ensretning, gav pludselig mening for Henrik og gav ham også en oplevelse af smittende spænding i foreningen med andre unge, der kæmper om at nå et fælles mål. Henriks udtalelse fortæller også, at aktivisme og politiske kampe i et samfund forandrer en, fordi deltagerne oplever muligheden for – i fællesskab – at kunne udfordre de etablerede samfundsforhold (Sewell 2001: 57–59). Oplevelserne gør at deltagerne forandrer deres syn på og forståelse af samfundet – og knytter dem til bevægelsen, for, som en anden aktivist sagde: «Når man havde oplevet noget, er det ikke sådan, at man kunne gå derfra og nogen sinde blive den samme igen. Der er man forandret for altid.»

Fællesskab baseret på fælles erfaringer og fortolkninger

Ingen mennesker er fælles med alle uanset mængden af paroler om mangfoldighed og tolerance. Men hvem eller hvad afgør, hvem der kunne betragtes som en del af Ungdomshusbevægelsen? Når de interviewede havde deltaget passivt eller aktivt i konfrontationer med politiet, oplevede de, hvordan Ungdomshusbevægelsens reference- og fortolkningsramme gav dem brugbare forklaringer, hvorefter deres generelle fortolkninger af samfundet forandrede sig. Flere deltagere i Ungdomshusbevægelsen kunne beskrive hændelser de havde deltaget i, hvor «det hele pludselig faldt på plads og gav mening». Informanternes oplevelse af at være rigtigt med i fællesskabet synes at være sammenfaldende

med en bestemt form for fortolkning af begivenhederne. Når en aktør kunne identificere sig med de fortællinger og politiske synspunkter vedkommende havde hørt i kraft af sin tilstedeværelse i miljøet, fik deltageren også pludselig en stærkere følelse af identificering med Ungdomshusbevægelsens værdifællesskab og dermed også af nødvendigheden af at kæmpe for bevægelsens mål (Snow *et al.* 2007: 367–383).

Flere informanter talte om, hvorledes det var blevet sværere at være sammen med gamle venner, efter de var kommet med i bevægelsen, og at de var begyndt at se tingene «på en helt anden måde». Som Sebastian, en yngre aktivist, fortalte om sine venner:

Der er nogle ting jeg taler utrolig meget om med de venner jeg omgås nu, som jeg overhovedet ikke kunne tale om med dem jeg tidligere sås med. Og det er jo klart. Det er en stor del af min dagligdag som jeg pludselig ikke kan snakke om i samme grad. Så kommer der måske en masse uenighed, og så kommer der sådan lidt... Det kan være, om Ungdomshuset overhovedet havde sin berettigelse, eller de midler man benytter i forhold til Ungdomshuset. Det er i virkeligheden sådan nogle ret banale ting. Men ting som det har taget utrolig lang tid for mig at finde ud af, hvad jeg overhovedet synes om. Og så er det lige pludselig sådan et helt andet diskussionsniveau sammen med nogen som slet ikke har taget de diskussioner. Det bliver noget rod altid, vi taler forbi hinanden, og så fungerer det ikke rigtig.

Udtalelsen kan give et indblik i de forskelle en deltager kan opleve i samtale med indforståede versus udenforstående. Informanten oplever, at de «taler forbi hinanden», som også kan ses i lyset af, at han er præget af et miljø, hvor fortolkninger er udviklet i gentagne samtaler med andre mennesker fra samme miljø, mens en udenforstående netop ikke er en del af bevægelsens reference- og fortolkningsramme, hvilket kan resultere i helt afgørende forskelle i opfattelse og forståelsesramme (Karpantschhof 2007: 68–69).

Informanterne oplevede fællesskabet som meget positivt, og deres stemmeføring var lys og glad når de beskrev bevægelsens aktiviteter og hvad de mente fællesskabet bestod af og kunne udrette. I fortællingerne fremstod deltagerne som igangsættende og initiativrige; dette stod i modsætning til deltagerens beskrivelser af både personer og instanser i det resterende samfund, hvor deres stemmer ofte blev tunge og fremstillingerne negative stereotyper. Ungdomshusbevægelsens deltagere brugte, som medlemmer af mange andre fællesskaber, nedladende stereotyper om de andre, hvorved de indirekte både styrkede og ophøjede sig selv og deres eget fællesskab (Hylland-Eriksen og Arntsen Sørheim 1994: 64).

Flere informanter påpegede, hvor mange forskellige mennesker der var med i Ungdomshusbevægelsen, men at solidariteten og kraften i hele miljøet var baseret på et værdifællesskab og den fælles kamp for et nyt hus. De pressede situationer, hvor der var politi og konfrontation i luften, havde en afgørende betydning for fællesskab indadtil i bevægelsen (Hylland-Eriksen 2004: 60–83; Sewell 2001: 58). En mandlig aktivist fortalte:

Så er de her meget pressede situationer, hvor du føler, at du sgu kan stole på dem, der står ved siden af dig. Det kan godt være, at du ikke kan se, hvordan vedkommende ser ud, men du kan stole på dem. Det er utroligt... det skaber meget sammenhold. Den der med, at du bliver nødt til at stole på dem, ellers så får du en brosten i nakken bagefter, hvis du ikke passer på. Men man kan også sige, at nogen af de der gode stunder, de der gode fester eller en god koncert, hvor folk også er sammen, det skaber også meget fællesskab. Der ser man også en anden side af folk, hvor de ikke er maskerede, og hvor der ikke er ild i gaden. Der er mange af de her mennesker jeg kun ser til den her slags aktioner, fordi de tilhører en anden gruppering end jeg nødvendigvis tilhører. Men for at de her små

grupper skal holde sammen så ja, så skal der ske de her ting. For at bekræfte hinanden, at vi er flere, og at vi er stærke, og vi er mange....

Som Thomas Hylland-Eriksen (2006: 54) konkluderer, er både en fælles fjende og et fælles projekt – et mål i fremtiden – meget stærke kræfter i udviklingen af et fællesskab. Samtidig var fællesskabet også forestillet i kraft af, at bevægelsen på daværende tidspunkt (2007) var blevet så stor, at der ikke var nogen, der kendte alle (Anderson 1991). Forestillingen var baseret på aktørenes opfattelse af at have fælles værdier og mål, der var sat i et modsætningsforhold til deltagerens beskrivelse af det omgivende samfund som et ensrettet samfund med stærke krav om normalisering.

Konklusion

Med udgangspunkt i et teoretisk rammeværk om sociale bevægelser illustrerer artiklen, hvorledes en identitet som aktivist udvikles over tid og ikke kan betragtes som udgangspunktet for deltagelse i en social bevægelse. Udviklingen af en loyal deltager synes derimod at være betinget af de oplevelser – voldelige som sociale – en sympatisør får gennem sin tilstedeværelse i den sociale bevægelse med bestemte relationer til omverdenen.

Kombinationen af aktørens oplevelse af at blive politisk bevidstgjort og den reference- og fortolkningsramme, der skabes i de gentagne diskussioner deltagerne imellem med input fra andre aktører og deltagerens medvirken i til tider voldsomme demonstrationer med tilstedeværelse af et massivt politiopbud, synes i sidste ende at få en altafgørende betydning for, om en perifer sympatisør udvikler sig til en engageret deltager.

De fleste informanter havde i udgangspunktet haft en diffus holdning til Ungdomshuset eller Ungdomshusbevægelsen, men over tid havde de, i kraft af deres deltagelse, oplevet, at de i fællesskab med ligesindede kunne rykke ved

etablerede forestillinger om samfundet og dets indretning, hvilket havde forandret deres egen fortolkning af begivenheder og givet dem en enorm følelse af muligheder og magt til forandring, hvorved loyaliteten og engagementet i bevægelsen og dens fællesskab voksede

Referencer

- AMINZADE, RONALD OG DOUG MCADAM
2001 *Emotions and Contentious Politics*, i *Silence and Voice in the Study of Contentious Politics*, Ronald Aminzade et al. (red), 14–51. Cambridge: Cambridge University Press.
- ANDERSON, BENEDICT
1991 *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*. London: Verso.
- DAHL, ROBERT A.
1989 *Democracy and its critics*. New Heaven: Yale University Press.
- GRAEBER, DAVID.
2004 *Fragments of an Anarchist Anthropology*. Chicago: Prickly Paradigm Press.
- HYLLAND-ERIKSEN, THOMAS
2004 *Røtter og føtter? Identitet i en omskiftelig tid*. Oslo: Aschhoug.
- HYLLAND-ERIKSEN, THOMAS.
2006 *Rødder og fødder? Identitet i en foranderlig tid*. Århus: Tiderne Skifter.
- HYLLAND-ERIKSEN, THOMAS OG TORUNN ARNTSEN SØRHEIM
1994 *Kulturforskjeller i praksis - Perspektiver på det flerkulturelle Norge*. Oslo: Ad Notam Gyldendal.
- HYLLAND-ERIKSEN, THOMAS OG TORUNN ARNTSEN SØRHEIM
2004 *Kulturforskjelle: kulturmoder i praksis*. København: Munksgaard.
- HYLLAND-ERIKSEN, THOMAS OG FINN SIVERT NIELSEN
2002 *Til verdens ende og tilbage – Antropologiens historie*. Bergen: Fagbokforlaget.
- KARPANTSCHOF, RENÉ
2007 *Gaden og parlamentet – Kollektive aktioner, demokrati og den moderne politiks tilblivelse i Danmark 1835–1901*, Ph.d.-afhandling. Københavns Universitet: Sociologisk Institut.
- KARPANTSCHOF, RENÉ
2009 *Ungdomshusoprøret 2006 – 2008, i Kampen om Ungdomshuset. Studier i et oprør*, René Karpantschof og Martin Lindblom (red.), 41–103. København: Frydenlund & Monsun.
- KARPANTSCHOF, RENÉ OG FLEMMING MIKKELSEN
2002 *Fra Slumstormere til Autonome, i Bevægelser i demokrati: Foreninger og kollektive aktioner i Danmark*, Flemming Mikkelsen (red), 99–120. Århus: Aarhus Universitetsforlag.
- KARPANTSCHOF, RENÉ OG FLEMMING MIKKELSEN
2009 *Kampen om byens rum: Ungdomshuset, Christiania og husbesættelser i København*

1965–2008, i *Kampen om Ungdomshuset. Studier i et oprør*, René Karpantschof og Martin Lindblom (red.), 19–41. København: Frydenlund & Monsun.

MIKKELSEN, FLEMMING

2002 Protestaktioner og sociale bevægelser i Europa efter Anden Verdenskrig – teoretiske og empiriske overvejelser, i *Bevægelser i demokrati: Foreninger og kollektive aktioner i Danmark*, Flemming Mikkelsen (red.), 17–77. Århus: Aarhus Universitetsforlag.

POLLETTA, FRANCESCA

2007 It was like a fever..., i *Social Movements Critical Concepts in Sociology*, Volume IV, Culture and Emotions, Goodwin and Jasper (red), 367–376. New York: Routledge.

SCOTT, JAMES C.

1976 *The Moral Economy of the Peasant. Rebellion and Subsistence in Southeast Asia*. New Haven: Yale University Press.

SEWELL, WILLIAM H.

2001 Space in Contentious Politics, i *Silence and Voice in the Study of Contentious Politics*, i Ronald Aminzade et al. (red), 51–89. Cambridge: Cambridge University Press.

SNOW, DAVID A., E. BURKE ROCHFORD JR., STEVEN K. WORDEN OG ROBERT D. BENFORD

2007 Frame Alignments Processes, Micromobilization, and Movement Participation, i *Social Movements Critical Concepts in Sociology*, Volume IV, Culture and Emotions, Goodwin and Jasper (red), 193–225. New York: Routledge.

TARROW, SIDNEY

1994 *Power in Movement: Social Movements, Collective Action and Politics*. New York: Cambridge University Press.

THOMPSON, E.P.

1971 The Moral Economy of the English Crowd in the Eighteenth Century, i *Past and Present*, 50: 76–136.

«Intet Glemt – Intet Tilgivet» – Ungdomshus Nu. 2007, skrevet af deltager i Ungdomshusbevægelsen (Pamflett).

«I kamp for København? Det sociale oprør forrætter» 1. maj 2007, skrevet af deltager i Ungdomshusbevægelsen (Pamflett).

«Salt»; nr. 3, årgang, 16. juni 2007 (Pamflett).

BZ'AT – ni dage bag barrikaderne. Franco Ivernizzi og Bent Staalhøj, DOK-film, 1987 (Film).

Noter

- 1 Denne artikel er et resultat af forskningsprojektet «De unge fra Jagtvej 69. En analyse af fællesskab blandt unge med tilhørsforhold til Ungdomshuset» ved Dansk Folkemindesamling. Forskningsprojektet forløb i perioden 1. maj til 1. december 2007.
- 2 For yderligere læsning om sociale bevægelser, se envidere Tarrow (1994).
- 3 Mandagsmødet fandt sted hver uge i Ungdomshuset. Mødet fungerede efter basisdemokratiske principper og var det sted, hvor vigtige beslutninger blev truffet. I Ungdomshusbevægelsen eksisterede mandagsmøderne stadig.
- 4 For en mere detaljeret historisk gennemgang, se Karpantschof og Mikkelsen (2002).
- 5 Foredrag d. 7.11.2007 ved cand.mag i historie og ph.d. i sociologi René Karpantschof: «Ungdomshusbevægelsen 2007: Politisk teater eller lavintensitetskrig?»
- 6 Danmarks Radios radioavisen d.7.10 2007.
- 7 Alle informanternes navne i artiklen er opdigtet.
- 8 Se bibliografien for referencer til pamfletter og andet skriftligt materiale som er lavet i regi af Ungdomshusbevægelsen.
- 9 Som et eksempel på den generelle tendens omkring kulturkampen, se: <http://www.kum.dk/sw3714.asp>, <http://www.berlingske.dk/article/20080524/kronikker/705240042/>.
- 10 Et CPR-nummer, også kaldet et personnummer, er et éntydigt identifikationsnummer som alle, der står i Det Centrale Personregister, er udstyret med. Det blev indført i Danmark 2. april 1968 og i Grønland 1. maj 1972. Personnummeret er ikke taget i brug på Færøerne (<http://da.wikipedia.org/wiki/CPR-nummer>).
- 11 I sommeren 1983 rykker omkring 80 bz'ere ind i et tomt hus i Ryesgade i København. Da politiet vil rydde det, holder bz'erne gaden spærret og barrikaderet. Bz'erne holder huset og gaden i ni dage og får involveret mange parter i konflikten (<http://www.dfi.dk/dfi/undervisning/bz/18.htm>).
- 12 En fabriksbygning på Dortheavej 63 i København blev besat lørdag d. 13.01.07 af unge fra Ungdomshusbevægelsen (<http://politiken.dk/indland/article225603.ece>).

Tina Wilchen Christensen,
Freelance antropolog
i firmaet Humanculture,
tw@humanculture.dk